

- 1 -
ACC. NR. 2775

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland ..... *Upptecknat av:* Martin Larsson
Härad: Allbo ..... *Adress:* Platensgat.23, Linköping
Socken: Mistelås ..... *Berättat av:* Tilda Danielsson m.fl.
Uppteckningsår: 1930 ..... *Född år* 1864 *i* Mistelås

Uppteckningen rör

R e g i s t e r .

Begravning i Sjuhult den 17 aug. 1930: begravningsgäster, Förning eller matsäck, själva begravningsdagen	2-20
En del gamla begravnings seder	21-22
Mat till kyrkan, bestå konfekt vid kyrktagning m.m.....	23
Fallandesot	24
Husförhørsrote och kalasrote	25-26
Karta över byn Sjuhult	
Granrissmyckning i Sjuhults by vid begravningen den 17 aug. 1930	20 a, b

- 2 -
ACC. NR. 2775

Landskap: ..... Upptecknat av: .....
Härad: ..... Adress: .....
Socken: ..... Berättat av .....
Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J: 2775

Uppteckningen rör

Efterföljande anteckningar röra sig företrädesvis om

A nna Charlotta Johanssons begravning söndagen den 17 aug. 1930.

Hon dog lördagen den 9 aug.)

Lotta Johansson var vid sin död 64 år och 9 månader. (Närmast

sörjande voro en dotter, Signe, och en fosterson, Herman. Lotta

är född i Sjuhult och har bott i Sjuhult hela sitt liv, med un-

dantag av några år, då hon var ute och tjänade. Hennes man het-

te Frans och dog för en tio år sen. Hennes far och mor hette Ma-

ria och Johan. Hon hade en syster och två bröder. Bröderna res-

te till Amerika. Systemen gifte sig, men både hon och hennes man

dog rätt snart. Lotta tog då deras son, Herman, till sig, och

han har stannat där alltsedan dess och brukar nu jorden.

Begravning.

2775

Släktingar:

Tilda från Slätthög, syster till Lottas man, alltså Signes faster, och hennes man, Anders Johan.

Emma, Slätthög, syster te Lottas man, och hennes man, Velin

Tilda, svägerska te Lotta, och hennes son Gustav, alltså kusin med Signe. Tilda är änka efter Lund, å bor i Skaftarp.

Selma, syster te Tilda i Skaftarp.

Sally, kusin te Signe, gift med Herman i Bonjarp.

Karl Jonasson och hans hustru Kristin, Skyttebol, Sjuhult, samt deras flicka Anna/ungefär 20 år gammal/. Deras son är sjuk, så han kunde ju inte komma med. Karl Jonasson är bror till Lottas man Frans, således farbror till Signe.

Dessutom voro två kusiner till Lotta bjudna, Blenda i Gröna-berg och Kalle i Boarestorp, Slätthög, båda gifta, men de kom inte.

Skriv endast på denna sida!

Begravningsgäster.

Icke släktingar:

Sällkvist å Alma i Bonjarp. Alma å Lotta har alltid varit så goda vänner, så di ble bjudna därför.

Holmen:

Amanda och hennes äldste son/c:a 40 år gammal, ogift/.

Hennes äldsta flicka va med å kokte, å en av hennes flicker servera' med. Amanda har dessutom en vuxen pojke till, å två flicker, å en dotterdotter, men di va säkert inte bjudna, dä va bara di äldre. Amanda är änka efter Anders Johan.

Hilda och hennes son Johan. Hennes man, Viktor, kunde inte komma med, för han har fallandesot, å kan få anfall flera gånger om dagen. De har dessutom en pojke till, som tjänar på Kullen, men han va nog inte heller bjuden.

Skriv endast på denna sida!

Brennsvik:

Karl och Ester i Brennsvik. Di har många barn, minderåriga, å di va nog inte bjudna. Man bjuder i allmänhet inte barnen utom i själva gården, där begravningen är. Släktingarna vill man ju gärna bjuda hela familjerna förstås.

Holmen och Brennsvik ligger ju i Rydaholm och hör egentligen ej till roten, men di va bekanta till Lotta, å därför bjöd man dem.

Norrsjuhult:

Kalle och Vendla samt deras barn, Anni/17 år/, Maja/15 år/ och Erik/14 år/. Di var ju närmaste grannar å därför va di barnen mä. Annars brukar bara di gamle gå på söndan, även om hela familjerna ä bjudna. Å gård-^{borna=Norrsjuhult} tror jag di va bjudna alla, bå stora och små.

Skriv endast på denna sida!

Docent von Sydow och hans fru, Blommagården, va också bjudna, men di va inte mä.

Emanuels hustru Jenny samt deras barn, Gustaf /26,27 år/, Rut /21 år/ och Astrid /en 13 år/. Emanuel va bjuden men va inte mä. Emanuel och Jenny ha förut bott här i Sjuhult, men bo nu i Agnaryd.

Ingrid-Kajsa Johansson, hennes dotter Hanna och hennes man Klas Johansson samt deras lille pojk Gösta /5 år/

Gustaf och Tilda samt deras son Anders ^{/21 år/}. Hos Gustaf bor en gammal flicka, lite yngre än jag, som ä syster te Tilda å he- ter Amanda å hon va också med.

Skyttebol:

Amanda Sjöstedt, änka efter korpral Viktor Sjöstedt, och hennes son Henrik /24 år/. Hon har fem barn till, Oskar, som

är ute å exerccerar, Estrid, som tjänar på Tagel, samt Hanna, Frans och Rut, som är yngst. Hanna va mä på måndan.

Johan och hans son Karl /30 år/. Men dottern, Ester, va inte förrän på måndan.

Möllaregården:

Edla, dotter till J.G. Sjöstedt. Men gubben va inte, han tycker han ä för gammal å hör för dåligt för att gå bort så där.

Tilda Danielsson.

Lärarinnan och en systerson till henne, Lennart, från Stockholm.

Hulda Andersson, kusin med Johan Bäckströms barn.

Johan Bäckström. Ester, hans dotter, va inte förrän på

måndan, å hans son Oskar, som har handelsboden, kunde inte förmå
sej å gå dit förrän tredje eller fjärde dan, men bjuden va han, dä
ä klart.

Sörsjuhult:

Arvid Fransson. Hans jungfru, Hilda, Johans i Skyttebol
dotter, va på måndan.

Karl Edvard och Hilma. Di har två minderåriga barn.

Karl Bäckström, bror till Johan B., och Emma. Deras dot-
ter Ester va på måndan.

Johannes, skomakare och snickare, och Ida. Deras dotter
Agnes passa' opp mä. Dessutom har di en pojke som exercerar.

Elof, son till Johan Bäckström, och Nanny, samt Inga-Lisa
mor till Nanny.

Skriv endast på denna sida!

2775

Läktingar: Tilda och Gustav i Skaftarp.

Selma i Skaftarp.

Sally och Herman i Bonjarp.

Kristin och Anna i Skyttebol.

Åke släkt.: Alma i Bonjarp.

Holmen: Hilda i Holmen.

Brennsvik: Ester i Brennsvik.

Norrsjuhult: Vendla och Kalle, Anni, Maja och Erik.

Jenny, Rut och Astrid.

Ingrid-Kajsa, Hanna och Gösta.

Tilda och Amanda.

Skyttebol: Amanda och Hanna.

Ester.

Gäster på
måndagen.

Möllaregården:

Edla.

Tilda.

Hulda.

Ester.

Sörsjuhult:

Hilda.

Hilma.

Emma och Ester.

Ida.

Nanny och Inga-Lisa.

Förning.

När begravningsgästerna kom på söndagsmorgonen, hade de förning med sej. Där va pannkaker eller ostekaker, sötost, skärkransar, bullar, bakelser å tårter å vad di ville å kunde ta med sej. Skärkransar bakar di väldigt stora till sådana här tillfällen. Di är närapå en halv meter i genomskärning. Pannkaker va dä 9 st.: från Skaftarp, Sällkvists, Brennsvik, Gustavas i Norrsjuhult, Amanda i Skyttebol, Edla, Johan Bäckström, Emma i Slätthög, Tilda i Slätthög. Tårter va dä 4: från Sally i Bonjarp, Sällkvist, Amanda i Holmen, Arvid i Sörsjuhult. Bullar var dä från Tilda i Skaftarp, Amanda i Holmen, Vendla, Edla, Hilda i Holmen, Nanny . Skärkaka eller skärkrans från skomakarns, Amanda i Skyttebol, Johan i Skyttebol, Gustav å Rut i Norrsjuhult. Sötost från Hilda i Holmen, Karl

Bäckström. Bakelser från Karl Bäckström, Kristina i Skyttebol, lärarinnan och Johan Bäckström ihop, Nanny, Ida/skomakarns/ ihop med Karl Bäckström, Hulda och Hilma ihop, Vendla, Inga-Lisa, Johan i Skyttebol. Ingrid-Kajsa och Hanna lämnade en mandelkrans och karameller. Grädde lämnades av Sällkvists och Hilma. Vendla lämnade smör och mjölk, Amanda i Skyttebol och Edla var sitt tjog ägg, Kristina lämnade två tjog ägg, Gustav och Rut lämnade också ägg. Ägg å mjölk lämnade di/redan på lördagen.

De va bjudna till kl. 7 på morronen, men dä va inte alla, som gick dit då så tidigt. Om släktingarna ha långt att resa, bruka de komma dagen innan, men här kom de på söndasmorron. Å sen reste di hem på kvällen igen. De som hade närmast, de som bod-

Begravningen.

de i Skaftarp, gick dit på måndan också, men di som bodde i Slätthög kom inte på måndan.

När di kom dit på morron, skulle di först ha kaffe. det stod dukat på borden, när di kom. Då va dä fyra sorters kaker till kaffet. Kaffet serverades i ett rum, å sen va dä te gå in i ett annat med detsamma. Där var dukat smörgåsbord, å efter smörgåsbordet va dä pannkaker. Å så va dä ju dricka till förstås.

En sed, som ännu iakttages, är att gardinerna ska hänga rätt ner under begravningen, å inte fästas upp på nå sätt.

Kl. 11 skulle vi framme vid kyrkan. Innan vi åkte dit

var då en gammal skolelärare från Skaftarp, Sven Gustaf Jonasson, som läste på gården eller sjungde för liket, hur man vill säga. Läsa ut liket brukar man också säga. Först sjungde di en psalmvers, "Jag går mot döden var jag går", Sv. ps. 452:1. Sen läste han den 90:de psalmen av David å talte lite över då. Sen sjöng di andra versen av psalmen, å medan di då sjunger, tar di liket å sätter upp det på vagnen, å så åker man till kyrkan. Man vill att då ska va många skjutsar, så därför får alla som ha hästar o vagnar släppa till dem. Nu var då 13 hästskjuts tillemed liket å dessutom 3 bilar. När liket bäres eller när man åker, ska alltid fötterna på den döde va före, å på kyrkogården sätter man ner liket så att fötterna kommer åt öster. - När di bar å liket, var

docentens med å sjöng ut liket. Ella va di inte mä, fast bjudna va di.

När di kommer fram te kyrkan, möter pastorn å klockaren vid grindarna å går före te graven. Prästen brukar också i de flesta fall va bjuden te begravningen, men dä va han inte nu, tror jag.

Efter jordfästningen brukar karlarna, di närmaste, kasta jord, å då läser di nåt bibelord eller säger nåt. Nu var det Herman, Kalle i Skyttebol å en från Bonjarp, som gjorde det. Å den som va från Bonjarp läste också ett bibelord. Fruntimren har alla blombuketter, som di kastar ned. Kransar var dä också några stycken.

Di som ä sörjande ska inte låta se sej, förrän di sjunger

ut liket å går med det. Så di får hålla sej undan på ett annat rum, när gästerna kommer på morron, så di får inte gå å hälsa på dom då. När di går med liket, går di bara ut å bryr sej inte om gästerna. Men efter jordfästningen kan di gå fram till de sörjande å hälsa å ^e beklaga sorgen.

Efter jordfästningen ska di ju åka te sorgehuset igen, å då ^e behöver man inte åka i rad, som när di åker till kyrkan. Utan den som först blir tereds att åka, så åker han. Å inte behöver di heller åka så sakta som när di åker dit.

När di då kommer hem, ska di ha kaffe, å då tar di fram så många kaker di har. Då brukar va så där en 10 sorter minst, å då va då nu mä. Då mesta di har, tar di fram då på söndas middan.

Å om di inte orkar äta upp allt brödet, får di stoppa det i en påse. Man har nämligen påsar, å di ä numrerade. Var å en får en sån påse, och om han då ställer ifrån sej den, känner han ju lätt igen den, om han vill stoppa mer i den senare på dan. Å di ä så angelägna att plocka te sej sina kaker å stoppa dem i påsen, om di tycker dä ä för mycket å äta upp med detsamma. Bakelser brukar di också lägga ner i påsen. På måndan, när bara fruntimren var där, hade di också påsar.

Sen efter kaffet, så va dä smörgåsbord igen. Å nu skulle dä va ännu mer än på morron ifråga om mat. Varma rätter å så mycke di kunde hitta på. Sen gick dä en stund, då di fick gå å prata med varandra, å då di drev omkring här i byn. Dä kan man ju tänka sej,

vad då skulle bli, när en hoper nyfikna käringar kom tesammans!

Placeringen vid borden ä inte nå märkvärdig. Slakten brukar ju sitta vid ett särskilt bord, å di går fram å tar först. Efter jordfästningen, när de sörjande är med, går di fram å tar först. Nu för tiden sitter man nämligen vid småbord. Men förr skulle di alltid sitta vid ett, stort bord, när då va begravning. Då skulle inte va som vid ett annat gästabud då. Di skulle liksom va mer sörjande, när di satt hela tiden.

Sen kom vi te själva kalaset eller middan. Då va då nån sorts stek, potatis, ärter, morötter å sallader o.s.v. Så var då pannkaka, tre olika hade di satt fram, två sötostar, å två stora tårter. Å man ska smaka på allihop. Te efterrätt va då äpplen,

inkokta, å allt möjligt sånt inkokt, å vispad grädde å bakelser till. Å bakelserna å sånt där tar di hem dä, di inte orkar äta upp. Å så var dä en karamell, av vitt å svart papper, med långa fransar, å nåt märke eller ett bibelord på.

Å sen packa di sej hem efter middan. Innan di skils åt brukar nån läsa eller tala å tacka, å så sjunger di en psalm eller en sång. Vid denna begravning var det Sven Gustaf, som läste å bad till Gud, innan vi skildes åt. Dä brukar också va en som läser te maten vid middan.

Alldeles efter middan brukar gästerna lägga tesammans te passerskor å kokerskor i köket. Vid detta tillfälle skickade skomakarn omkring en tallrik eller rättare sagt han gick omkring med den

å då la di dit pengar, 50 öre å 1 kr. Släktingarna brukar dock lägga dit mera. Förr i tiden när di satt omkring ett bord å när Sjöstedt var med, brukade han skicka iväg tallriken. Å en del fruntimmer har för sej, att di dessutom ska gå ut i köket å ge kokerskan en slant extra. Då ä särskilt de närmaste, släktingar, och gårdbor som gör det. Någon annan betalning än vad som blir av detta samman-skott brukar man inte ge åt uppasserskor å kokerskor. Möjligen att kokerskan brukar ta betalt, en femma eller så där.

På måndan går fruntimren å hämtar faten. Kl. 12 skulle vi va där. Å då va dä kaffe å kaker å smörgåsmat å va di hade kvar, pannkaka å söstost. Då ä bara fruntimren, som ä bjudna på måndan, utom släktingarna, som brukar komma både karlar å fruntimmer.

Måndagen.

2775

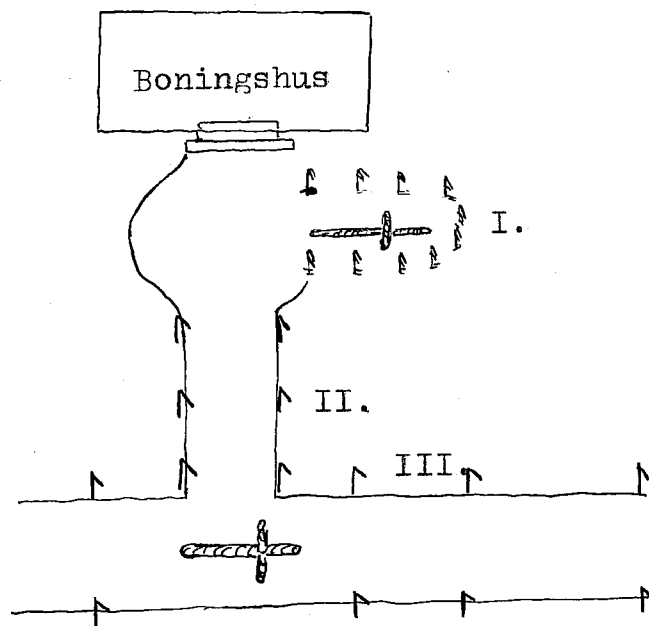
Granrissmyckning i Sjuhults by vid Lottas begravning.

20 a.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- I. = lövsal där kistan stod
II. = utfartsväg fr. gården.
III. = häradsväg.

- ↑ = granar m. bruten topp.
+ = kors lagt av kvistar
av gran.
⊘ = hackat granris.
≡ = klippta granriskvistar
○ = enar
1-12 = Sjuhultgårdarnas olika
granrissmyckning.

2775

Granrissmyckning i Sjöhults by vid Lottas begravning.

20 b.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

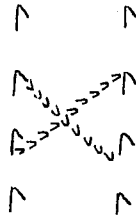
1.

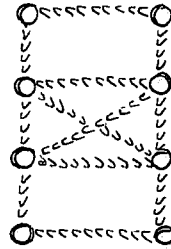
3.

5.

8.

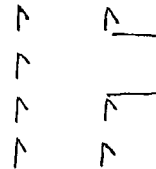
2.

4.

6.

9,10,11 o. 12.

7.

*teckningarna
av Arala von
Sjodow*

2775

Förr skulle alltid tavlor och speglar klädas med ser-
vietter över begravningen. Man fäste fast dukarna med knappnålar
bakom tavlan eller spegeln. Då kan väl vara en 20 år sen.

Begravningsgästerna skulle förr stanna vid graven efter
jordfästningen å lägga igen den. När mina föräldrar begravdes,
gjorde di dä, å många gånger sen dess vet jag att di gjort dä, men
nu har di lagt å dä. Nu sköter väktarn om dä.

Förr hade di en sed, som di kalla', att di "bad dom följa".
Di gick alltid tre å tre, en sörjande i mitten å två andra på var
sidan. Di höll de sörjande i armen. Men dä va bara fruntimren di
skulle följa, maka, barn och syskon. När Otto, Ingrid-Kajsas son,
1891/
begravdes, gick di löst på var sida. Men nu ä dä mä åtatt.

En del gamla
begravnings-
seder.

För en 25 år sen gick di dit med matsäcken eller förningen dagen förut på kvällen..Å då skulle di bordsitta, så många som kom, släktingar å fruntimmer. Å då skulle di ha mat å kaffe, alla som bar. Kära, förr hade di så stora matsäckar, så di måste åtminstone va två te bära.

För en 30, 40 år sen skulle di ha mjölk med sig på måndan. När Ingrid-Kajsas Otto begrovs hade di på dä sättet. Sen gjorde di ost å den mjölken.

Å för läne⁹¹ sen brukade di också skicka s.k. hemförning med hem i faten, när di hämta dem.

Förr skulle di också ha mycket brännvin på begravningar. Första gången dä var begravning hos Ingrid-Kajsa, köpte Johan hem 20 kanner, ungefär 50 l. Dä va 1873, då en liten 8 veckers flicka begros. 1890-talet tror jag dä va åttatt.

S: 2775
J: 8

För länge sen kom di med stora knyten te kyrkan. Di gamle käringarna kunde ha en stor brödskiva, våfflor eller så där. På hemvägen gav de sina vänner av detta. De hade en stor schäl ihoplagd på armen, psalmbok i handen å en myrtenkvis eller lavendelkvist i den andra.

Mat med till kyrkan.

När di gick till nattvarden första gången sen di gift sej, skulle di ha med konfekt i en näsduk. I näsduken låg dessutom en liten flaska eau-de-cologne. Näsduken skickade de omkring i samma bänk som di satt, å sen till bänken framför å bänken bakom. Då skulle di som satt där smaka på konfekten å ta några droppar på näsduken.

Bestå konfekt.

Vid kyrktagningen skulle den som burit barnet följa med modern till kyrkan å bestå, som det hette. Då fick hon ha med konfekt.

J. f.
2775

Fallandesot.

Om di haft fallandesot, när di va mindre, å blitt botade av kvacksalvare, för en doktor kan inte bota dä, får di tebaks det när di går under vigsel. Dä va en svägerska te Johan Bäckström, som haft anfall som liten, men blivit botad. Hon bodde i Hjortsberga. Å di sa åt hennes föräldrar, när hon fick bot, att di inte fick låta henne gå under vigsel, för då kom dä tebaks. Men di gav mä sej sen, bå föräldrarna å flickan, när fästeman kom. Di trodde inte, att dä skulle komma tebaks. Å inte tala di om för fästemannen, hur dä hade varit. Men första natten efter vigseln, kom dä. Å mannen ble så arg för att di inte hade sagt nåt te honom, så han ble så elak mot henne sen. Men hon levde tills för en 5 år sen, å fick många barn, som hon har skött, å di har blitt kvicka allihop. Te sist föll hon i spisen å fick såna skador, så hon dog. --- Di brukar säga, att så många vecker di går med fostret, tills dä inträffar nåt, som åstadkommer sjukdomen, så många år ska dä gå innan barnet får sjukdomen. Di ä inte lytesfria förrän di ä 40 år.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: ..... Upptecknat av: .....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... Berättat av .....

Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Uppteckningen rör

Läsrotarna i Mistelås ä fem: Agnaryds rote, Käxås, Villarp och Mexarp, Tagel, Sjuhult. Till Sjuhults rote räknas Fröjden å dä hör ju egentligen till Sörsjuhult, fast gården vid skiftet blev uppflyttad. På husförhören här i Sjuhult brukar dom också va Spånghult/
med ifrån Slätten, Sundells, Lönas, Sutarekullen, Vret och S. Torp Slätten, Sundells och Lönas hör till Tagels äger, men räknas till Sjuhults rote ändå, när dä ä fråga om husförhör. Spånghult däremot är en gammal hemmansdel, fast den nu äges av Tagel. Men när dä ä fråga om kalas ä Sutarekullen, Vret och S. Torp för sej själva, utom dä att Karlsson i Sutarekullen ä lite släkt till Bäckströms, Karlssons hustrus mor är syster till Bäckströmarna, så di brukar va mä i Sörsjuhult. Liksom också t.ex. Månssons på Fröjden och

Husförhörrote
och kalasrote.

Spånghult är med, när dä bjuds i Sörsjuhult. Å när dä ä kalas
i Sutarekullen, bjur di inga i Sjuhult, utom om di ä släkting-
ar. När dä ä kalas ä di 'inte så många mä, som när dä ä husförhör.
Di tycker dä blir för långt.